

ugyanis, amióta megszűnt a hivatalos és kényszeredett cserebere bizonyos országok kulturális termékei között, alig tudunk valamit szomszédaink törekvéseiről, az ott született új kompozíciókról.

– Ezen az első fesztiválon semmilyen műsorbeli megkötésünk nincs, nem is szeretnénk volna valamiféle kortárs zenei szemlélt csinálni, hiszen elsődleges célunk a közönség igényeinek kielégítése és illúzió lenne azt gondolni, hogy ehhez éppen az új művek jelentenek a legjobb fórumot. Pillanatnyilag annak örülünk, hogy potenciális közönségünk élénk érdeklődést mutat a fesztivál iránt és hogy találkozhatnak egymással az eddig csak egyenként hozzánk látogató zenekarok is. Minden jel arra mutat egyébként, hogy az együttesek bemutatnak majd hazájukban keletkezett műveket is. A kijeviek orosz, a kolozsváriak Enescu-darabban is készülnek a találkozóra és ennél többet most nem szabad elvárni sem a résztvevőktől, sem a közönségtől.

– Mekkora súly kerül majd a rendezvény nyilvánosságára, korszerű kifejezéssel élve a PR-jára?

– Nagyon fontosnak tartjuk; többnyelvű kiadvánnyal, műsorfüzettel készülünk az eseményre. Ígéretet kaptunk a Magyar Rádiótól, hogy felveszi és közvetíti a hangversenyeket, a konferenciáról is tudósítanak a különböző műsorokban. A Duna Televízióval is kapcsolatban állunk – pillanatnyilag egy összefoglaló műsor reményében, amely a koncerteken, összejöveteleken és konferencián készült felvételek szerkesztett anyagából állna.

– Vannak-e szponzorai a fesztiválnak?

– Támogatást kaptunk a Millenniumi

Emlékbizottság Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának kuratóriumától és számos pályázatra küldtünk illetve küldünk anyagot.

– Ha anyagi szempontból lehetségesé válik, szándékozzák-e ösztökélni a dunántúli zenekarokat arra, hogy részt vegyenek ezen a rendezvényen?

– Mindenképpen szeretnénk az összes szimfonikus zenekar vezetőit (külön a művészeti vezetőket is) meghívni a konferenciára és természetesen minél több hangversenyre is. Minderről részleteket majd januárban tudok mondani.

– Lesznek-e kiemelkedő szólisták ezeken a hangversenyeken?

– Várunk többet is; egyet például a kijevi Horovitz-verseny győztese közül, feltehetően egy szlovák klarinétost és a felajánlott zongorista mellé kértünk hegedűst is Kolozsvárról. Szabadtéri koncerteket is tervezünk ugyanis, ahol túlságosan költséges lenne szóló zongoristát felléptetni.

– Mennyiben gondoltak arra, hogy a zenei élet alapjait adó zeneoktatási intézmények is helyet kapjanak valamilyen formában ezen a rendezvényen?

– A konferenciának lesz egy érdekes kiegészítő része. A békéscsabai hangversenyhez kapcsolódva ellátogatunk Békéstarhosra, ahol éppen azokban a napokban rendezik a hagyományos Tarhosi Napokat. Az ottani programba is jól illeszkedik az az általunk tervezett beszélgetés, amelyre minél több meghívott kollégával szeretnénk érkezni és amelynek témája a közép- és felsőfokú zenei tanintézmények mennyiben tudják segíteni a zenekarok működését. Mennyire fontos vagy nem fontos a szólista- és pedagógus-

képzés mellett a zenekari muzsikuskok képzése és ehhez hol milyen eszközöket alkalmaznak. Szeretnénk egy célzott beszélgetést kezdeményezni a zenekaros utánpótlásának helyzetéről. És ami nem kevésbé fontos: a hangverseny-látogató közönség utánpótlásának "neveléséről" is feltétlenül beszélni szeretnénk. Mert az nagyon fontos természetesen, hogy a zenekarok megvitassák egymás között a problémáikat és azt, hogy kik követik az egyes tagokat az egyes pultoknál. Legalább ennyire érdekes azonban az, hogy ki hallgatja és néhány év múlva ki fogja hallgatni produkcióikat. Kin múlhat az, hogy van közönség, vagy nincs?

Lehet, hogy ezek a témák Debrecenben is felmerülnek majd, hiszen említettem, hogy szabadsággal kívánjuk kezelni a konferencia meghirdetett programját. Békéstarhoson azonban ezt szeretnénk központba állítani. Ott is lesznek szakavatott előadók, nemzetközileg elismert magyar szakemberek.

A helyi önkormányzatokat is be szeretnénk vonni. A városi rendezvények védnökei a helyi polgármesterek lesznek, mint ahogy az egész fesztivál fővédnökéül a kulturális tárca vezetőjét kértük föl. Konferencia-téma a fenntartók pénzügyi támogatása is.

Miskolcon és Debrecenben minden fellépő zenekart fogadás keretében szeretnénk összeismertetni egymással és a helyi zene-tanárokkal. Ez nem lesz igazán hivatalos találkozó, nem lesznek napirendi pontok, de adunk egy kis keretet ahhoz, hogy lehetőleg hasznos beszélgetés induljon el a résztvevők között.

Toth Anna

MESSZIRŐL JÖTT EMBEREK

A Nemzeti Filharmonikusok Nyugat-Európában

Mondják, messziről jött ember mondhat nagyokat is, hiszen nincs, ki utánajárhatna állításainak. A Nemzeti Filharmonikus Zenekar tagjai viszont nyugodtan dicsekedhetnek ha karnak, mondandójuknak bátran utána lehet nézni mondjuk a London Times 1999 november 11-i, vagy a Derby Evening Telegraph november 19-i számában, más brit lapokban, esetleg meg lehet kérdezni a világ egyik legnagyobb ügynöksége, az IMG Artists londoni irodáját, hogy a zenekar mennyire volt sikeres legutóbbi hangverseny-körútja során. Mindenünnen azt az információt kapnánk, hogy nagyon.

Ha valaki mégsem akarja idejét az interneten, vagy telefonálással tölteni, esetleg éppen nem jár London felé, annak álljon itt e néhány sor. Messziről jött ember írta, ám tessék bátran utána járni.

A turné szervezése három éve, egy novemberi este, a zenekar egyik angliai koncertjének szünetében kezdődött, amikor Andrew Jamiesonnal, a fentebb említett IMG zenekari ügyekben felelős vezetőjével megállapodtunk arról, hogy visszajövünk. Amíg ez így is lett, történt néhány dolog: levélváltások, faxváltások - együttesen kb. 6,5 kg-nyi papírt tesznek ki-, telefonok, szponzorkeresés (sikerrel!)

, majd felkészülés, vigyázz, rajt! A Malév 554-es párizsi járata október 27-én már vitte is a zenekart, hogy elkezdje eddigi leghosszabb európai hangversenykörútját.

Nem rossz helyen kezdtünk.

A Normandiai Fesztivál vendégeiként Rouen-ben és Le Havre-ban adtunk koncertet magyar szerzők műveiből. A fesztivál szervezői dícsérendő ötlettel a művek elhangzása előtt egy-egy odaillő magyar irodalmi alkotást - kitérő francia fordításban- mondtak el egy színesszel. Így Ligeti Lontanoja előtt Csaplár Vilmos egy novelláját, Liszt Esz-dúr zongoraversenye előtt a Szózatot (!), Bartók Két

Kép-e előtt Kosztolányi egy novelláját, a Csodálatos mandarin előtt pedig Lengyel Menyhért szüzsűl szolgáló kisonvelláját hallhatta a közönség.

A hallgatóság nem csak az ötletért volt hálás, hanem mindazért, amit a magyaroktól hallhatott. Különösen *Kocsis Zoltán* kimagasló művészi teljesítménye váltott ki kirobbanó sikert, amikor - mint a turné során később megannyiszor - egyszerre vezényelte a Liszt-művet és egyben játszotta a zongoraverseny magánszólamát.

A Rouen-i katedrális, a Le Havre-i kikötő lettek a turné első emlékképei, melyeket a szálláshelyül választott Trouville szelíd tengerparti sétánya tett teljessé. A századfordulóról itt maradt üdülővároska kis éttermei becsalogatták a magyar muzikusokat is, hogy a még legbátrabbak is csökkenő erővel szálljanak szembe az éppen zajló csigafesztivál és osztrigaáradat csábításainak. A koncerteket követő két napsütéses szabadnap kellett is, hiszen a Csatorna átszelése után kemény hetek következtek.

A brit koncerttermek némelyikében megjelenni és ott sikert aratni megfelelő akár a szakmai lovagvá utasnak is. Ilyenek a Fairfield Hall, a birminghami Symphony Hall, a Manchesteri Bridgewater Hall, a Leeds-i Town Hall, és még jó néhány "zenei aréna". Nos, a Magyar Nemzeti Filharmonikusok ezúttal immáron többször lovagvá üttettek.

Anglia hol ködös, hol esős, hol napos útjait rótták a magyar muzikusok két héten át. A turné 21 koncertjéből 12-t brit földön adtak és bátran mondhatjuk, mind-egyik sikert aratott.

Négy alkalommal a fiatal művész, Kelemen Barnabás gyönyörű hegedűjátékát is élvezhette a hallgatóság. Brahms hegedűversenyét adta elő híveket gyűjtve előadóművészetének nem csak a közönség, de a zenekar soraiból is.

A jelek szerint Nagy Britannia koncertélete még mindig irigylésre méltó, bár vannak riasztó jelek: a rendezők évek óta panaszkodnak, egyre kevesebb a koncertlátogató. Sokan a Thatcher-i politika következményét, mások a brit zeneoktatás hiányosságait, némely szakértők pedig a századvég kulturális paradigmaváltását nevezik meg okként.

Mindenesetre a marketingnek nevezett közönségcsábítás számos trükkjét bevetik, hogy ha nem is telt, de legalább kétharmados házat csináljanak. Mindez olyan helyen, mint például Sir Simon Rattle Birminghami Symphony Hallja

nem könnyű, hiszen a két és félezer ülőhelyre egyre kevesebben váltanak jegyet, amióta a fenegyerek-zeneigazgató Berlinbe írt alá szerződést. A Dickensi korszak fekete iparvárosa kulturális felívelésének utolsó pillanatában felépítették ezt a páratlanul szép és jó zene-csarnokot, hogy az mostanában jószerével a nemrég volt zenei aranykorszak emlékművévé váljék. Pedig még így is, még most is zenei parádé minden évadjuk. Az egy hónapra jutó világsztár-koncertátlag meghaladja hazánk tíz éves átlagát.

Vannak, akik a Birminghami varázst manapság Manchesterben vélik látni, hiszen az utóbbi években igencsak meggazdagodott város - mi mást is tehetett volna? - koncerttermet épített, csodálatost. A Bridgewater Hall már most Európa egyik legjelentősebb hangversenyterme, hiszen minden esztétikai, akusztikai, technikai tulajdonsága, valamint az ott folyó hangversenyélet erre feljogosítja. (Vajon mikor mondhatjuk mi magyarok el ugyanezt saját, mindennemű koncertezésre alkalmas új hangversenytermünkéről?!)

Nos, a brit hangversenyélet nehézségei ellenére is jelentősek voltak a Nemzeti Filharmonikusok sikerei, hiszen már turné közben megjelentek a legjelentősebb lapok dícsérő kritikái, valamint megjelent az IMG vezérkara is.

A sikerek eredménye nem csekély: meghívás az Edinburgh-i és a Bath-i Fesztiválra, vizahívás a következő brit-Nyugat-európai turnéra, turnéajánlat a Malajzia-Szingapúr, Taiwan-térségbe.

És akkor még nem is szeltük át a tengert egy éjszaka alatt Hull és Rotterdam között! Pedig ez lett a turné egyik legkellemesebb meglepetése és emléke. Az 1800 utast és 800 járművet szállító úszó városra némi szorongással szállt be a muzikusok többsége, ám a megelőző hetek fáradtságát sikerült egy kicsit csitítani a hajón, hiszen éttermek, bárók, társalgók, játéktértek (szigorúan csak kicsiben!) és táncparkett várta az utasokat, majd reggel még egyszer búcsúzóul a barokkosan dús angol reggeli.

Újra a kontinensen! Rotterdamtól csak egy ugrás - alig 300 kilométer - Groningen, ahol este már koncert is, mégpedig az eddigihez képest új műsorokkal, tehát mint eddig is, a koncert előtt szinte teljes értékű próba.

Másnap egy újabb ugrás - 500km - Luxemburg. A Conservatoire csodás koncerttermében sok hazai kolléga is beült

meghallgatni bennünket, hiszen a helyi kamarazenekar magyar muzikusok nélkül valószínűleg nem működne. (Tekintettel a hazai felhozatalra az itthon maradt zenekarok viszont el vannak nélkülük. Vajon lesz ez valaha fordítva is?..)

Ez után Brüsszel következett a maga hektikus közlekedésével, kiismerhetetlen utcáival és persze az EUROPALIA Hungariae sorozatával, melyben mi a Théâtre St. Michel-ben játszottunk. A Palais des Beaux-Arts-ot éppen felújítják, így Európa fővárosában egy fiúkollégium ezerötszáz fős színházterme "a" koncertterem. Patinája, akusztikája éppen megnyerő, közönsége elkényeztetett és - esetünkben - lelkes. Sorozatában Harnoncourt-tól Schiffig sokan megfordulnak, ám az öltözőket ne nézze meg gyenge idegrendszerű hozzátartozó, - egyéb helyiségekről nem is beszélve. Istenem, hát ez is Európa!...

Nijmegenben még volt erő, pénz és elszánás, hogy 1917-ben megépítsenek egy késő-szeccsziós, mesés akusztikájú és hangulatú koncerttermet. Itt is siker övezte fellépésünket, majd a turné végére maradt két nagyágyú, Utrecht és Eindhoven. Mindkét helyen minden hangversenyidényben luxuskiszolgálásban részesül a zenerajongó. A jelek szerint esetünkben sem kellett csalódnunk.

Egy hónap után az amszterdami repülőtéren a hazai hóesés miatt kicsit késve érkező, emiatt késéssel hazainduló gépre és a családdal, barátokkal, munkatársakkal való találkozásra egyre türelmetlenebbül várva gyorsmérleget készítettem magamban, mi is történt velünk az elmúlt hetekben?

Persze sok-sok apró kellemetlenség, melyeket az idő nyilván kiostál. Ez régi tapasztalat. Volt számos orvosi és kórházi esetünk vesekővel és félig benuult lábbal, fájdalmas torokgyulladásal és akut influenzával. Szerencsére mindegyik "happy end"-del zárult, a kő kijött, a láb meggyógyult, én pedig hovatovább eljárhatnék orvos-kongresszusra tolmácsként "hahnizni". Nem hittük volna, hogy egyik emeletes buszunkba éppen Angliában, Coventry-ben törnek be egy esős éjszaka és viszik el a videomagnót, tv-t és -fájdalom - 240 doboz sört. Volt egy-két próba, mire pihegve-lihegve érkeztünk, mert a szobák a szállodában még nem készültek el, volt elvesztett útlel és repülőjegy, volt az orosz jégkorong-válogatott által elfoglalt sheffieldi szállodai szoba és bőrrönd, de ezek

legyenek egy leendő zenekari turné abszurd mellékszálai.

Történt viszont sok-sok jó, mely viszont megmarad emlékezetünkben.

Elsősorban a sikerek, hiszen ezt a pályát választva mindannyian sikerre, vagy annak reményére szerződünk, így nem csoda, ha örülünk, mikor részünk van benne. Márpedig a közvetlen sikerek mellett a rangos meghívások és rangos

helyeken megjelent kritikák a jelentős siker biztos jelei.

Ez volt az a turné, melyen Kocsis Zoltán zeneigazgató és a zenekar először töltöttek együtt munkával-játékkal folyamatosan több hetet.

Kocsis Zoltán önmagával és muzsikustársaival szemben mindig és megalkuvás nélkül maximalista. Ez a turné az ő maximalizmusát igazolta.

Emellett végül is most debütált Nyugat-Európában, mint nagyzenekari karmester.

Osztatlan elismerést aratva.

És ami mindennél fontosabb: úgy jöhettünk haza, hogy Magyarország büszke lehet ránk. Hát köszönet mindenkinek, aki akár csak egy szépen intonált hanggal, akár szorgos ügyintézésrel, akár tehetségével, akár támogatásával hozzájárult ehhez a sikerhez, mely mostantól közös. Mindannyiunké. *Kovács Géza*

Előző számunkból kimaradt: a Szombathelyi Szimfonikus Zenekarban „Az év zenekari művésze” kitüntetést Szarvas Magdolna ütőhangszeres művész nyerte el.

FIZETÉSEMELÉS, SZÉKHÁZÉPÍTÉS - pénzfüggő variációk Budafokon

Sajátos helyzet tette a vártnál valamivel érdekesebbé annak a pályázatnak az értékelését, amelyet a Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar igazgatói székére írtak ki ez év szeptemberében. Az együttest alapító és egészen a legutóbbi időig életét a zenekar életével elkötelezett nemes László úgy döntött, kilép ebből a számára egyre ördögibbé váló körből, megpályázta és elnyerte a Budapesti Fesztiválzenekar igazgatói státuszát. Pajzs Gábor eddigi igazgatóhelyettes pályázata mellett Kovács Attila, a Nemzeti Filharmonikus Zenekar nemrég nyugdíjba ment első harsonásának munkája érkezett a bíráló bizottsághoz. Hivatalos döntés még nem született, de tájékozódásunk szerint a hosszú idő óta a kerületben dolgozó, néhány éve ott is lakó Pajzs Gábor tekinthető esélyesnek. Kérdéseim a megváltozott helyzetre és elképzeléseinek a helyzet változásából fakadó módosításaira irányultak.

– Mennyiben változott a helyzet május óta, amikor az volt a megállapodás, hogy egy évig hárman vezetik majd a Budafoki Dohnányi Szimfonikus Zenekart? Milyen körülmények változtatták meg az érdekeltek álláspontját, esetleg státuszát?

– Alapvető helyzetmódosulás történt, amelynek több oka és következménye is van. Szeretnék az előző riport végén elhangzottakból kiindulni. A közös munka meggyőző erejében reménykedtem, abban, hogy kiderül: nem hatalmaskodni akarok és a zenekar munkáját akadályozni, hanem a magam, érzésem szerint hatékony eszközeivel a muzsikusként és érdekeit szolgáló. Reményeim valóra váltak; azóta sikerült megváltoztatni a zenekar gazdálkodását és szervezeti működését úgy, hogy közben Nemes László volt az együttes igazgatója és Hollerung Gábor a művészeti vezető – azaz csak második emberként tevékenykedhettem.

Közben azonban a törvényi előírásoknak megfelelően az Önkormányzat kiírta

az igazgatói pályázatot; mire ez azonban napvilágot látott az is eldőlt, hogy Nemes igazgató úr a Budapesti Fesztiválzenekar igazgatója lesz.

– Ezt mikor tudta meg a Dohnányi Zenekar?

– Híreket hallottunk már korábban is, de ezek nem voltak egyértelműek. A dolog lényegét tekintve akkor, amikor ezt az igazgató úr bejelentette.

A kiírásra így az én pályázatomon kívül Kovács Attila muzsikusként kollégám pályázata érkezett. Ő a Nemzeti Filharmonikus Zenekar vezető harsonásaként dolgozott, nemrég ment nyugdíjba, kellő energiával és tapasztalattal rendelkezik ahhoz, hogy megpróbálkozzék egy ilyen munkával.

A pályázatokat először szakmai zsűri minősítette, majd a zenekar szavazott róluk. Az együttes mindkét esetben tartózkodott. Saját személyemet illetően ezt pozitívan értékelem, hiszen májusban még hivatalos közellenségként kerültem a muzsikusként közelébe; ehhez képest jelentős előrelépés a

zenekar felemás hozzáállása.

Másik vetülete a dolognak személyes beszélgetéseim során derült ki: az igazgatásnak ez a része valójában nem érdekli a zenészeket. Őket az érdekli, hogy a karmester Hollerung Gábor, hiszen vele vannak napi munkakapcsolatban, fontos továbbá, hogy mit játszanak, hol, milyen színvonalon és mindezért mennyi pénzt kapnak. Az összes többi nem rájuk tartozik – szerintük –, még akkor sem, ha törvény kötelezi őket, hogy a pályázatról véleményt mondjanak. Mindebből én a fiatalok érdektelenségére és az általános muzsikusként apolitikusságra is következtetek.

– Nem lehet ezt inkább úgy értékelni, hogy olyan időszakban, amikor mindent áthat a politika, amikor mindenki politizál és lassan nem lehet úgy megnyilvánulni, hogy abban valaki valamilyen politikai szándékot ne sejtjen, van végre egy hely, ahol az emberek, jelen esetben a muzsikusként, azzal foglalkoznak, ami az ő dolguk, az iránt érdeklődnek, ami az ő munkájuk